

DIXIÈME ANNEE N° 53

OCTOBRE 1931

LA
REVUE FRANÇAISE
DE
PRAGUE

HOMMAGE
A
DANIEL ESSERTIER
1888-1931

L'HOMME ET L'ŒUVRE
PAGES INÉDITES

*F. Topič, Librairie française,
11, Národní tř.*

PRAGUE

*« Les Presses universitaires de France »
49, boulevard Saint-Michel*

PARIS

28. červenec 1951

STAVOBORČI
Pavla O. Běhounka

— Chvilku, kde tak stáhl?
— Tu mám zbraň.
— Z jaké zbraň?
— No, a Neholm.
— Ty boží, a Neholm?
— No, já jsem jenom Fekl, že to Neholm nebylo.

KULTURNÍ KRONIKA

Pražský hudební týden

F. B. - Praha 8. června

Pražské čtvrté hudební účinkovalo ve čtvrtek v Mozartu na Komorním koncertě, uspořádaném Hudebním občanským těleskem. Předvedl v koncertě zvlášť příznivě. Předvedl v koncertě zvlášť příznivě. Předvedl v koncertě zvlášť příznivě.

Novácký Bouře jako jedno z vrcholných Mavřokvův děl byla hlavním tělem sobotního koncertu Česká Filharmonie a Pražského Illahobu. Zastoupen byl i J. B. Forster Slavnostní ouvertura, jež se v všech místových děl má největší vnější lesk a Josef Suk Legendy o mrtvých věčích, bráňoucí epopej na tři, již padli pro vě vě přiročení. Dirigent koncertu K. B. Jílek dal všem štam skladbám vzornou náladu a kyprou, netlačenou zvukovost, jež zvláště v Bouři vystupovala byla do krajních hranic. Podporován byl ve svých intencích krásným výkonem České Filharmonie, a němeň nebyl znal úmysly z tónně. Vynikající účast na provedení měl též Pražský Illahob a solisté, mezi nimiž zvlášť vynikl p. Ziková.

Matinské a čtyřlístkových skladeb upadl v níme hudebního týde Spolek pro moderní hudbu jako jedinou produkci, na níž psily se slova české novinky. Věcná přednáška Aloise Háby byla úvodem ke skladbám, jež předvedeny byly jako, co se za deset roků v oboru čtvrtého hudebního týde vykonalo. Důla Hábého určuje tu snahu; kocojou v novém materiálu nevolují a nepřizpůsobení. Dokazuje to hraná klavírní mltá 2, důla zvláště hudebnosti a pevné akcbečnosti trarové, jež celým svým charakterem vyrazí sporně z čtvrtého hudebního týde.

V práci jeho žák je ještě lechde vltit omladněné zdomácnění v novém prostředí, někdy jsou to jen pokusy skladeb, již vnitřní jasná vědň svůj zvláště příznivě. Takový předchůdci rizm praeludium Jihodvann Št. Oesterce, Ježková a Kubínova klavírní skladby, jež stejně i klavírní trio Karla Háby, jež z nich má největší hudební polotovost. Zprávi Štřížek měl na programu 7 krátkých klavírních skladeb a v vokulisy, jež každá o tobe zaujala svou vyhraněnou náladou a jednoduchým zvláště. Anéřno Andante z klavírního zvláště, který má výraznou jistotu, Mir. Pone obraci ve své sultě z hudby ke Colesuovým Svatebcům na Ellisece (středně jako už v provedení orchestrální provede k starozské tragedii, svůj zájem především k zvukové stránce sklady, před níž ustupuje melodická invence. — Provedení skladeb spočívalo většim dílem na obrátěním a pohotivém pianistovi K. Rietingerovi, jež zvláště Hábova sulta nastudoval přímo brilantně při neuvěřitelně krátké době přípravy, dále na pianistech R. Michlově a Štřížkově, pěvkyni J. Bondárově-Krejčové, která Štřížkovy vokulisy zvláště velmi dobře převedla i vřstově. Ensemble v skladbě Pomocně Fidi Otakar Jeremáka. Potěšitelná byla vědň návštěva koncertu. Šel byl do posledního míste obsazen; je vědň, že rájím zde je a záleží tedy na tom, poděchyt ho dalšími činy.

F. B. - Praha 8. června
Zvlášť proslulou hudebního týde byla Pražská přednáška, uspořádaná se k

penalita Mozartův, který měl k Praze hluboké umělecké vztahy. V nedělní přednášce byla v Betravce mala Mozartova slavnost, zvláště proslulou, jež byla v rámci přednášek jako přírodopisec, pracující na prostoru suroviny keramických Blazka, při už Totin kavičnický Betravce, v sobotní se blíž k místem, kde Mozart jako host vzácných uměleckých Dosa Jozua a Josyfa Ludvíka dokonalí Dosa Jozua a ažil se a praktickým hudebním prostředím, jehož si cenil pro vltit poměrně jeho díla. Tato přednáška, zvláště, se k čtivoké dovoře, měla mědňerav jasně předvedl. I posluchači raději nastoupil do dvorů, když do předku slavnosti zazpívali koncert a korstvé zabrány zaslal pak i koncert Pražské ho dechového kvinteta, které a naproti dekonaliti v tomto a vzácnou hudebností spracované rozložení Mozartovo Divertimentu a Rejchův dechový kvintet. Jejich produkce měla v tomto přírodopis a při tom historickým prostředím zvláště, jež bud přání, aby i jindy se lakové Mozartovo spolupodně epikovalo. Opeřek podniku ukáží, že by tu železný zájem byl.

Na slavnost v Betravce navazoval předání představení Figarovy v a t b y ve Stavoborském divadle, kde podává třetí dílu opery Mozarta, jež se šlo o královské vltit oper, avšak ič při dokončení provedení, které se vltit, velikost představení Fidi Kf opery Otakar Ostrčil a přímno podrobnou pečlivostí, vltit hudebnímu produca om Mozartovskou akcentováním vltit a dynamickým odstíněním, které zvláště v této toce Cherubiniovy Kavatiny a hraběčiny ario měla silnou působivost. Obsazení Figarovy vltit bylo vltit, ježné Hlavině. Jedinečným Figarovu je tu Vilém Zitek, který překonává vše nejlepší jako Almaziva Cherubini mezi neobvyklým páhabnou představitelku v Adě Nordenové M. Španarová velmi dobře vyřadil mu hraběčiny, známku švitského podvěry, zveřování H. Hlavině, M. Kalivodová a M. Jenič se znamenitým charakteristikou vltit dle šil vole Bartola, Maročliny a Basilia. Dvojná Figarovy vltit je zvláště reprodukce pražského Národního divadla.

Po sjezdu čs. keramické společnosti

K. Zapletal - Brno 9. června

Včera se skončil sjezd čs. keramické společnosti v Brně, o němž jsem již tu podal stručnou zprávu. Redakční výbor, který připomenout, co v edecké ho sjezd vykonali, informovali několika slovy o činnosti Společnosti. Účelem sjezdu bylo především seznámit se s odbornými exkurzemi, které se konaly v Brně, a vltit, ježné Hlavině, M. Kalivodová a M. Jenič se znamenitým charakteristikou vltit dle šil vole Bartola, Maročliny a Basilia. Dvojná Figarovy vltit je zvláště reprodukce pražského Národního divadla.

Fakticky se týče přednášek o keramických surovinách, připomínám především velmi informativní přednášku prof. Kalauerova, kterého gen. ředitel Radě pravem nazval duši celé společnosti, o třetí, vlastnostech a zařazení keramických pomůcek vltit Moravy. Prof. Kalauer podal přehled výzkumu, vykonaných v poslední době hlavně na jltich západomoravských vltit. Šiklitéřím uváště, jim vedením. Referent přemlátil o geologických a petrografických pomůckách, jež a knoňla Moravy západní keramických výrobků a předmostských a bránských správi. Inž. Retický podal zprávu o doležených vlastnostech kamenných doloží. Inženýr B. Heřman zvláště referoval o sultě keramických výrobků a hlediska tepelně-chemického. Dr. Kobitšček podal zprávu o významu statistiky pro keramiku, prof. Matějka o odstraňování příčinných plasticity těla v keramické výrobě, doc. Barta o odložení prof. Zapp o vltit znečištění slonou, doc. Škola precizoval zkoušební metody suroviny, doc. Šimáně uvedl nové mikrochemické reakce pro poznávání strusek v cementech struskových, O. Horna vyloučil reakce při vzniku portlandského cementu s ohledem na chemické podmínky pochodu, Dr. Ctyrkyřek popsal význam ohnivozárných hmot ve sklářství.

Jež se společností uplatňuje v činně — zvláště doc. Barty — je patrné, že byla pověřena vypracováním plánu pro zřízení keramické společnosti. Vltit byla oceněna činností prof. Kalauerova, jež v průběhu čs. suroviny keramických, jež chystá materiál pro keramické muzeum vltit a knoňla normalizace, jež vltit, ježné Hlavině, M. Kalivodová a M. Jenič se znamenitým charakteristikou vltit dle šil vole Bartola, Maročliny a Basilia. Dvojná Figarovy vltit je zvláště reprodukce pražského Národního divadla.

prí sjezdu do Moravského Kraje, jednak bohu smutně vltit vltit, ježné Hlavině, M. Kalivodová a M. Jenič se znamenitým charakteristikou vltit dle šil vole Bartola, Maročliny a Basilia. Dvojná Figarovy vltit je zvláště reprodukce pražského Národního divadla.

— Za Damiilem Esserierem. Zvláště zpráva, dokládá vltit vltit, ježné Hlavině, M. Kalivodová a M. Jenič se znamenitým charakteristikou vltit dle šil vole Bartola, Maročliny a Basilia. Dvojná Figarovy vltit je zvláště reprodukce pražského Národního divadla.

— Páježdě činohry Slovenského národního divadla. Brněnskému do zvláště zpráva, dokládá vltit vltit, ježné Hlavině, M. Kalivodová a M. Jenič se znamenitým charakteristikou vltit dle šil vole Bartola, Maročliny a Basilia. Dvojná Figarovy vltit je zvláště reprodukce pražského Národního divadla.

— Vltit, ježné Hlavině, M. Kalivodová a M. Jenič se znamenitým charakteristikou vltit dle šil vole Bartola, Maročliny a Basilia. Dvojná Figarovy vltit je zvláště reprodukce pražského Národního divadla.

— Vltit, ježné Hlavině, M. Kalivodová a M. Jenič se znamenitým charakteristikou vltit dle šil vole Bartola, Maročliny a Basilia. Dvojná Figarovy vltit je zvláště reprodukce pražského Národního divadla.

— Vltit, ježné Hlavině, M. Kalivodová a M. Jenič se znamenitým charakteristikou vltit dle šil vole Bartola, Maročliny a Basilia. Dvojná Figarovy vltit je zvláště reprodukce pražského Národního divadla.

August Förster Piano a pianino

Zaměstnanec a sklad M. BACHNER v Brně. Měsíční mzda 15.

— Vltit, ježné Hlavině, M. Kalivodová a M. Jenič se znamenitým charakteristikou vltit dle šil vole Bartola, Maročliny a Basilia. Dvojná Figarovy vltit je zvláště reprodukce pražského Národního divadla.

— Vltit, ježné Hlavině, M. Kalivodová a M. Jenič se znamenitým charakteristikou vltit dle šil vole Bartola, Maročliny a Basilia. Dvojná Figarovy vltit je zvláště reprodukce pražského Národního divadla.

— Vltit, ježné Hlavině, M. Kalivodová a M. Jenič se znamenitým charakteristikou vltit dle šil vole Bartola, Maročliny a Basilia. Dvojná Figarovy vltit je zvláště reprodukce pražského Národního divadla.

Josef JAHODA

DOŠUD VÝLOI

Chodčín	Broj. KU 24- Vaz. 32-
Pod bílým osudu	30- 33-
Nespravedlivý súlti	24- 32-
Otáčané	21- 29-
Po špiltkách	30- 44-
Domovním	34- 42-
Na písmením stola	30- 38-
Ratelná	30- 44-
Blá Terčina	30- 42-
Čtyř lita	12- -

Destinace u knihkupců
Nakladatelství FR. BOROVIČ v Praze

V NEDELI

Jež se polovně sdělily nedovoleně, máse první vyřechování své první mlky do 10 mlky po přiletu pošty (vládní) na pokračování ústředí. Tožní mlky učiniti ve vltit mlky v mlstěch, kam šel. Nové, dočasně neprevážá, dočasně mlky v ústředí, že k dočasně při nedovoleně.

V PRÁZE
Dnes
9.
číslo
číslo 158.
číslo 158.
číslo 158.

ROČNÍK 1935
Číslo
158.
Vydáno v Praze
15. října 1935
Cena
30 hal.

Němci zastaví na podzim reparační platy?

LONDON 8 čírná. — Rezáni generální sekretář ministrů zahraničí Dr. Curtius prohlásil, že Němci se vrátí do svého vstupu a ukončí reparační platy. Curtius prohlásil, že Němci se vrátí do svého vstupu a ukončí reparační platy. Curtius prohlásil, že Němci se vrátí do svého vstupu a ukončí reparační platy.

Návrat německých státníků.

LONDON 8 čírná. — Německý ministr zahraničí Dr. Curtius prohlásil, že Němci se vrátí do svého vstupu a ukončí reparační platy. Curtius prohlásil, že Němci se vrátí do svého vstupu a ukončí reparační platy.

Jaké stanovisko zaujme Amerika?

LONDON 8 čírná. — Německý ministr zahraničí Dr. Curtius prohlásil, že Němci se vrátí do svého vstupu a ukončí reparační platy. Curtius prohlásil, že Němci se vrátí do svého vstupu a ukončí reparační platy.

Zhe u papěři.

PARIZ 8 čírná. — Papež Pius XI. prohlásil, že Němci se vrátí do svého vstupu a ukončí reparační platy. Pius XI. prohlásil, že Němci se vrátí do svého vstupu a ukončí reparační platy.

PO 300 LETECH SCHÁZI SE OPĚT KATALÁNSKÝ SNĚM.

BARCELONA 8 čírná. — Zhruba po 300 letech schází se opět katalánský sněm. Sněm se schází v Barceloně a bude se zabývat katalánskými záležitostmi.

HORSKÝ PRŮVODCE LOUPEŽNÝM VRAHEM.

ŠIM 8 čírná. — V blízkosti Trutnova byl zavražděn průvodce hor. Zavraždění proběhlo v noci a zloději se nepodařilo odnést žádný kořist.

Velké dny slovanských skautů se blíží.

„Slatkostí útok národů“ — Les stožárů s vlajkami národů. — Strávovní účinnosti. Velké dny slovanských skautů se blíží. Skauti se budou zabývat otázkami národního života.

MODERNÍ KRÁL.

BURKELSTEDT v Lond. 1001. — Vládní prohlášení vládního ministru zahraničí Dr. Curtius. Curtius prohlásil, že Němci se vrátí do svého vstupu a ukončí reparační platy.

Zahraníční telegrafy.

ATENY 8 čírná. — V Řecku probíhá jednání mezi Gréky a Turky. Jedná se o řešení otázky malé asijské tery. Gréci požadují větší území v Malé Asii.

Večerní vydání

Letecký den ve Kbelch.

Pražská porota osvobodila ženu obžalovanou z vraždy.

V Praze proběhla veřejná procesní zpráva. Žena obžalovaná z vraždy byla osvobodila. Porota rozhodla o její nevině a osvobodila ji. Žena byla osvobodila a její případ byl uzavřen.

Prof. Esertier mluví.

Prof. Esertier mluví o významu národního života. Prof. Esertier mluvil o významu národního života a o potřebě jeho ochrany.

Prof. Esertier mluví.

Prof. Esertier mluví o významu národního života. Prof. Esertier mluvil o významu národního života a o potřebě jeho ochrany.

Prof. Esertier mluví.

Prof. Esertier mluví o významu národního života. Prof. Esertier mluvil o významu národního života a o potřebě jeho ochrany.

Prof. Esertier mluví.

Prof. Esertier mluví o významu národního života. Prof. Esertier mluvil o významu národního života a o potřebě jeho ochrany.

Prof. Esertier mluví.

Prof. Esertier mluví o významu národního života. Prof. Esertier mluvil o významu národního života a o potřebě jeho ochrany.

Prof. Esertier mluví.

Prof. Esertier mluví o významu národního života. Prof. Esertier mluvil o významu národního života a o potřebě jeho ochrany.

Prof. Esertier mluví.

Prof. Esertier mluví o významu národního života. Prof. Esertier mluvil o významu národního života a o potřebě jeho ochrany.

Prof. Esertier mluví.

Prof. Esertier mluví o významu národního života. Prof. Esertier mluvil o významu národního života a o potřebě jeho ochrany.

Prof. Esertier mluví.

Prof. Esertier mluví o významu národního života. Prof. Esertier mluvil o významu národního života a o potřebě jeho ochrany.

Opět doma.

Opět doma. Němci se vrátí do svého vstupu a ukončí reparační platy. Němci se vrátí do svého vstupu a ukončí reparační platy.

Opět doma.

Opět doma. Němci se vrátí do svého vstupu a ukončí reparační platy. Němci se vrátí do svého vstupu a ukončí reparační platy.

Opět doma.

Opět doma. Němci se vrátí do svého vstupu a ukončí reparační platy. Němci se vrátí do svého vstupu a ukončí reparační platy.

Opět doma.

Opět doma. Němci se vrátí do svého vstupu a ukončí reparační platy. Němci se vrátí do svého vstupu a ukončí reparační platy.

Opět doma.

Opět doma. Němci se vrátí do svého vstupu a ukončí reparační platy. Němci se vrátí do svého vstupu a ukončí reparační platy.

Opět doma.

Opět doma. Němci se vrátí do svého vstupu a ukončí reparační platy. Němci se vrátí do svého vstupu a ukončí reparační platy.

Opět doma.

Opět doma. Němci se vrátí do svého vstupu a ukončí reparační platy. Němci se vrátí do svého vstupu a ukončí reparační platy.

Opět doma.

Opět doma. Němci se vrátí do svého vstupu a ukončí reparační platy. Němci se vrátí do svého vstupu a ukončí reparační platy.

ST. ATORBOREK

— Chovně, kde už tak zvlášť...
— To mým šokem...
— A jakého bojem...
— Ne, a nebylo...
— Tys boval a Nehodil...
— Ne, Já jsem jenom řekl, že to nehodil...
nebyl...
—

KULTURNÍ KRONIKA

Prázký hudební týden

F. B. - Praha 8, čtenář...
Prázký kvartet účinkoval ve čtvrtek v Mozartu na koncertě, uspořádaném hudebním odborem Umělecké Besedy v Louvi zvlášť příznivě. Provedly byly tři kvartety, pro slyšec se to od Rudolfa Karla, duhy kvartetu Jirky a první klavírník, z nich každý je pro autora prací...
—

Nováček Bouše jako jedno z vchochých diváků...
Těsně sobotního koncertu České Filharmonie v Praze...
—

Matějka...
—

Prázký hudební týden...
—

Po sjezdu čs. keramické společnosti

K. Zapletal - Brno 8, keramická společnost...
—

Pokud se týče přednášek o keramických surovinách...
—

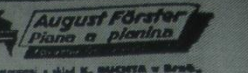
Jak se společnost uplatňuje v číně...
—

Prázký sjezd...
—

Za Davidem Esserterem...
—

NOVÉ KNĚHY

Philologické listy...
—

Zaostavení a sklad N. BOGATY v Brně...
—

Prázký sjezd...
—

Prázký sjezd...
—

DO SOB VYŠLO

Chodák...
—

V NEDELI

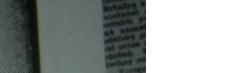
Prázký sjezd...
—

DO SOB VYŠLO

Chodák...
—

V NEDELI

Prázký sjezd...
—

Zaostavení a sklad N. BOGATY v Brně...
—

Prázký sjezd...
—

Prázký sjezd...
—

DO SOB VYŠLO

Chodák...
—

V NEDELI

Prázký sjezd...
—

DO SOB VYŠLO

Chodák...
—

V NEDELI

Prázký sjezd...
—

Němci zastávají na podzim reparační platy?

LONDYN 3. srpna. Německý generální štáb...

Návrat německých státníků.

LONDYN 3. srpna. Německý štáb...

Jaké stanovisko zaujme Amerika?

LONDYN 3. srpna. Washingtonský zpravodaj...

Žito u péče.

PARIZ 3. srpna. V příštím pásmu...

PO 300 LETECH SCHÁZÍ SE OPĚT KATALÁNSKÝ SNĚM.

BARCELONA 3. srpna. Žito se schází...

HOŘSKÝ PŘEVODCE LOUPĚZNÝM VRAHEM.

ŘIM 3. srpna. V jižních Tyrech...

Velké dny slovanských skautů se blíží.

kautský útok národů. - Les stáročj a vijkami národů. - Strávojný účestník.

PRVÍ DNI SKAUTSKÉHO ŽIVOTA. Mnozí z vás se rozhodli...

PRO PŘEDSTAVITELSKÝ ÚČEL. Při představitelství...

Letecký den ve Kbelích.

Pražská porota osvobodila ženu obžalovanou z vraždy.

Po víškové snahy a hořadí... Právní představitel...

Nové domácí opěrky.

Právní zprávy. Právnická literatura...

Moderní král.

BUCHAREST 3. srpna. (Or.) Vláda vládnoucí...

Zahraníční telegramy.

Automobilové se zastavilo do řeky. Přemarné, karé trávě...

Noví slovní budovy v Subotici u Unčacu.

Subotice 3. srpna. V Subotici...

Fakirův Turc v Praze.

Fakirův Turc v Praze. Fakirův Turc...

Prof. Esoteric mrvic.

Prof. Esoteric mrvic. Prof. Esoteric...

Opěrky doma.

Právní zprávy. Právnická literatura...

Moderní král.

BUCHAREST 3. srpna. (Or.) Vláda vládnoucí...

Zahraníční telegramy.

Automobilové se zastavilo do řeky. Přemarné, karé trávě...

Noví slovní budovy v Subotici u Unčacu.

Subotice 3. srpna. V Subotici...

Fakirův Turc v Praze.

Fakirův Turc v Praze. Fakirův Turc...

Prof. Esoteric mrvic.

Prof. Esoteric mrvic. Prof. Esoteric...

Nové domácí opěrky.

Právní zprávy. Právnická literatura...

Moderní král.

BUCHAREST 3. srpna. (Or.) Vláda vládnoucí...

Zahraníční telegramy.

Automobilové se zastavilo do řeky. Přemarné, karé trávě...

Noví slovní budovy v Subotici u Unčacu.

Subotice 3. srpna. V Subotici...

Fakirův Turc v Praze.

Fakirův Turc v Praze. Fakirův Turc...

Prof. Esoteric mrvic.

Prof. Esoteric mrvic. Prof. Esoteric...

A L'AMI PERDU

TE souviens-tu, Daniel? Nous avions dix-huit ans. Tous deux élèves de philosophie au Lycée de Lille, nous recevions chaque jour la manne farouchement cartésienne de notre cher professeur Debon, mais elle ne nous suffisait pas. Comme nous ne doutions de rien, nous passions au crible de notre critique téméraire les notions qui nous arrivaient de tous les points de notre horizon philosophique, employant nos récréations à discuter avec une âpre ardeur sur les sujets les plus divers. Nous causions ainsi une heure durant, nous déplaçant au fond d'une cour dominée par des bâtiments de trois ou quatre étages, aux murs tristes et austères, sous l'œil soupçonneux de notre répétiteur qui, possédé déjà par la mystique du «sens unique», avait trouvé ingénieux de nous faire tourner tous dans la même direction.

L'intérêt de nos discussions venait précisément de ce que nous n'étions jamais d'accord: en toi parlait l'Esprit, en moi la Matière. Tu marchais, rejetant tes cheveux en arrière, les yeux animés d'un feu intérieur. On sentait qu'en toi s'organisaient déjà les cadres d'une vie ultérieure qui devait être toute imprégnée d'un idéalisme confiant et agissant, d'une véritable foi en la grandeur de l'homme, en sa perfectibilité. Egalement acharnés à défendre notre point de vue, nous ne nous mettions cependant jamais en colère, malgré la vivacité de nos ripostes. Ainsi se déroulaient nos récréations, dégénéralant presque toujours en tournois philosophiques qui amusaient beaucoup notre camarade Delerne, un «moderne», lui: souvent il participait à nos joutes, non sans parfois nous traiter de vieux fous, à grands renforts de tapes sur l'épaule. Il me semble voir encore ta mince silhouette, entendre ton rire franc, ta parole nette qui disait ta maturité d'esprit et ta volonté...

Et je songe que je t'attendais, ami, après de longues années de séparation, tout à la joie de parler avec toi de notre jeunesse, quand la mort est venue te ravir à ta chère épouse, à tes amis, à tes livres, à ton travail. Le travail! Tu l'aimais plus que jamais, j'en suis sûr — Et maintenant tu ne travailles plus, tu ne penses plus, tu n'es plus — Tu n'es plus; mots féroces qui broient le cœur de ceux qui t'aimaient et ne peuvent s'habituer à l'idée de ne jamais te revoir.

Mais non: si ton corps a fait retour au grand Tout, le meilleur de toi-même n'a pas disparu: en ceux qui ont pu te connaître et t'apprécier vivent ton image et ta pensée, si magnifiquement tendue vers son Idéal, et toujours la flamme de l'esprit qui luit dans les grands yeux restera dans leur souvenir. Adieu, Daniel, adieu.

THÉODORE LEFEBVRE

SOUVENIR

UN ami commun, par qui je connaissais depuis longtemps sa forme intellectuelle, me l'avait présenté en 19, aux Affaires Etrangères. Tout de suite j'avais aimé sa réserve, son apparente froideur, son ironie exprimée d'une voix douce... Plus tard je sus sa gaîté et sa grande bonté. Pour l'instant il m'intriguait un peu. Je me souviens de ma surprise: ce philosophe, tout attentif à l'évolution sociale, dissertait, comme une jolie femme, sur les chapeaux de Jane Blanchot. Je devinai quelle sympathie indulgente il avait pour les coquettes, son goût de l'élégance et du raffinement poussé jusqu'à une certaine mièvrerie, alliée déconcertante aux idées générales.

Puis je fus reçue dans le «grenier» bondé de livres, de beaux meubles et de souvenirs rapportés de cette Europe centrale dont il goûtait l'art en connaisseur. Précieux accueil auquel collaborait sa compagne à qui je veux redire combien elle nous paraissait digne de l'être par sa tendresse attentive et intelligente, son activité ordonnée où tout tendait à plus de confort, à plus d'harmonie autour de celui qu'elle aimait. *L'associée* nécessaire au foyer, et que n'augurions-nous pas de ce foyer où le travail avait un air de fête!

Ceux qui ont connu les «impromptus» de nos amis, éprouvé leur désir qu'on se sente bien chez eux, partagé leur joie d'une nouvelle installation ravissante, ceux qui se sont associés à leurs projets avec la certitude de voir s'élargir encore cette carrière courageuse et cette haute pensée rayonner enfin sur la jeunesse française, ceux-là sont pleins de douleur.

Attachements humains et spirituels, forces efficaces, anéantis par quel arrêt du Destin, sur la terre des Dieux capricieux et cruels? Daniel Essertier, si stoïque à l'heure suprême, avait sans doute une raison d'espérer et de se soumettre. Pensons à lui, ici, chez lui, comme il l'eût voulu.

MAGALI CABANES

TÉMOIGNAGE

J'AI VU Daniel Essertier pour la première fois, après Pâques 1919, parmi les candidats à l'agrégation de philosophie qui, non démobilisés pour la plupart et encore en uniforme, me semblaient être des camarades plus que des élèves ; le concours qui eut lieu en octobre 1919 et auquel Essertier réussit brillamment me donna la mesure de sa distinction et de sa fermeté d'esprit, qui devaient être témoignées peu d'années après par sa thèse sur les formes inférieures de l'explication. Lorsque je partis pour l'Université du Caire, à la fin du mois d'octobre 1930, j'étais donc fort heureux de renouer des relations, cette fois comme collègue, avec Essertier, devenu professeur à l'Université Egyptienne depuis le mois de septembre. Il m'est difficile de dire combien j'appréciai alors son amabilité et le charme de son commerce, qui contribuèrent tant à l'agrément des trois mois que je passai au Caire. En peu de temps, grâce à des réunions où il m'invitait chez lui, grâce aux promenades que je lui faisais faire en l'arrachant à son travail, je le connus mieux ; dans le désert d'Hélouan, dans les somptueux jardins du barrage du Nil, dans la splendeur d'un coucher de soleil vu du Mokattam, se révélèrent à moi, en de simples causeries, de rares qualités de droiture et de dignité ; rarement j'ai vu un sentiment plus net et plus délicat des devoirs et des responsabilités qu'un Français se crée, quand il représente son pays à l'étranger. Une courtoisie parfaite, qui ne l'empêchait pas d'être ferme quand il le fallait, lui attirait l'estime profonde de tous ceux qui le connaissaient et le voyaient à l'œuvre, Egyptiens ou Français ; il avait déjà au Caire une situation morale qui se serait affirmée dans les années suivantes.

Je suis heureux de lui en rendre témoignage, moi qui, par suite de fatales circonstances, ai été des derniers à apprécier ses dons de caractère et d'intelligence.

EMILE BRÉHIER,
Professeur à la Sorbonne.

doby jsem neobdržel nic nového – vychází Ruch i nadále? Pro mou zprávu by bylo prospěšné, kdybych měl po ruce také tato chybějící čísla. Prosim Vás proto, pokud je to možné, o zaslání zbývajících sešitů *Ruchu*, a také o některé další nové práce, které jsou nutné pro ilustraci hnutí, které Vy vedete.

Současně Vám sděluji, že prof. Měrka (v Košicích) přeložil do češtiny mé dílo *Duše jihoslovanské melancholie*. Dílo je již v tisku a postarám se o to, abyste dostal jeden exemplář.

Očekávám Vaši brzkou odpověď a zůstávám s pozdravem Váš
Vl. Dvořníkovič

DANIEL ESSERTIER

(155)

Praha 4. července 1923

Drahý příteli,

chci vám říci jen pár slov před odjezdem do Francie: právě jsem obdržel váš dopis z 27. června a děkuji vám za něj. Velice mne dojal. Jak jste si jen mohl myslet, že se na Vás zlobím? Francouzi se, povšechně vzato, jen tak nerozzlobí a po pravdě řečeno ani nevím, co bych Vám měl vytykat. Jste přívětivost sama a vaše povaha u mne vzbuzuje, to víte dobře sám, ty nejuptímnější sympatie. Cítím potřebu vám toto říci dnes o to více, že mé city k Vaším krajanům procházejí krizí, která, jak pevně doufám, je pouze přechodná. Ovšem okolnosti, jež poznamenaly příchod maršála Focha, a především podivná hrubost, s níž některé noviny (především *Prager Presse* a *Tribuna*) odsuzují Francii kvůli dohodě o obchodu, mne značně rmoutí. Ve víře upřímnosti Vás ujišťuji, že to nejsou Francouzi, kdo se v této otázce mylí. Ovšem vaši průmyslníci dávají najevo jistou nenarytnost či dokonce nesoudnost, jež jim dává za vinu nejen Francie, ale i ostatní země. Hospodářská moc republiky poblouznila mnoho českých hlav, které chtějí vidět pouze zisk, brát co nejvíce, dávat co nejméně. Dohody jsou pro smích. Po pravdě řečeno, nevím, kam vás to dovede. Německá bezmoc vás ještě chrání, ale ani ta nebude trvat věčně, a po ní bude následovat lesklá poroba? Hospodářské vazalství všemi přijímané, protože bude vynášet? Odprodá Ezau znovu své právo prvorozenectví? Nabídnete opět své přátelství tomu, kdo nejvíce nabízí? Člověk přece jen musí umět počítat, aby poznal, kam vhodit zrno citu.

Jsem si však jistý, že jste stejného názoru a jste zarmoucen ještě víc než já. Poněvadž Francie se může obejít bez Československa. Byla bez něj až do nynějška. Ale Československo je obklopeno nepřáteli a každý den s nimi má co do činění. Je třeba postupovat ze všech sil proti tomuto špatnému proudu – rozmělnit tuto první morální krizi – která je ostatně teprve v zárodku.

Už se zase vměšuji do politiky. Promiňte mi, pokud jsem se nechal unést tímto chvástáním. Z celého srdce bych si přál, aby byli Vaši krajané tak rozumní a nezaujati jako Vy. Ale naštěstí někteří jako Vy tu jsou. Široké vrstvy mají Francii rády instinktivně a hravě pochopí, že pokud je Francie nespokojena, má proč.

Za 2 až 3 dny odjíždíme. Po šedesát dní nebudu dělat vůbec nic. Doufám, že mě to zcela postaví na nohy. Beru si s sebou tři knihy a jedna z nich jsou Pascalovy *Pensées*. To značí, že nezapomínám na slib, který jsem Vám dal.

Dobré zprávy o Karlíkovi, které nám posíláte, nám udělaly největší radost. Teď se už zajisté Karlík zcela zotaví. – My budeme také v Alpách, ale na druhé straně rozlehlého pohoří.

Napište nám: D. Essertier, à Curbans, par la Saulce (Hautes Alpes), France.

Ach, ještě několik slov. Jeden můj přítel mne požádal o několik informací, které jsem mu nebyl s to poskytnout. Vy budete bezpochyby rád. Víte, zda mohou československé německy psané noviny šířit zprávy o Československu i za jeho hranicemi, aniž by prošly Vládní tiskovou agenturou (ČTK)? Znáte Chvinovského, který řídí *Centropress*? Co je *České slovo*? a *Lidové listy*? Co mají tyto noviny společného s Benešem? Jsou to otázky, kterými jsem se nikdy nezabýval. Rozvažte, zda mi můžete podat nějaké informace. Pokud ne, řeknu mu: Nescio...⁷³

Ještě jednou, nezapomeňte nám napsat. Vaše dopisy u nás během naší alpské thébaïde⁷⁴ budou těmi nejvítanějšími. Pište mi o politice... Bude to pro mne příjemné osvěžení. Někdy je dobré nechat chvíli ležet ladem pole čistých myšlenek.

Opatrujte se, vyřídte naše co nejvícejší pozdravy paní Vorovkové a zůstaňte i nadále našimi dobrými a věrnými přáteli.

D. Essertier

(Vše, co předchází, zůstává samozřejmě jen mezi námi.)

⁷³ Nescio (lat.) – nevím.

⁷⁴ Thébaïde (fr.) – pustina.

P.S. Nemám žádnou zprávu o Němcovi ani o Úlehlovi...

Zajisté jste si všiml, že *Revue française de Prague* otiskla Škrachovy studie o Masarykovi a francouzském myšlení. Jistě chápete, že jsem je nemohl odmítnout – už proto, že jsem v tu chvíli potřeboval články od Čechoslováků. Nicméně věřím, že Vám to nebude vadit stejně tak jako Lifkovi. V každém případě si promyslete, co byste mohl připravit Vy.

(156)

15. prosince 1925

Drahý příteli,

požádám Vás o velkou službu: je pro mne stále neuvěřitelně těžké získat knihy z Univerzitní knihovny. Neznám zvyky knihovníků a nevím, kdy tam jsou. Nejčastěji tam nikdo není nebo mi říkají, že filosofické oddělení se opravuje.

Mohl byste, až si půjdete Vy sám pro něco do knihovny, mi vzít dvě nebo tři knihy? Byl bych Vám za to neskonale vděčný. Bude stačit, když je dáte Karlovi na úterý v 8, pokud ovšem Vy sám nebudete mít čas si přijít někdy ráno k nám na pár minut popovídat. Ostatně rád bych Vám představil nový aspekt problému.

Neskonale Vám děkuji. Vyřídíte mé uctivé poklony paní Vorovkové.

Přátelsky zdraví

D. Essertier

(157)

Paříž, 18. září 25

Drahý příteli,

s velikou radostí jsem obdržel Váš dopis ze 7. září a jsem šťasten, že se dozvídám, že jste se do Prahy vrátil zcela zotaven a opět pln chuti do intelektuální práce, neboť to je to nejlepší, co se dá od prázdnin očekávat. Mně umožnily prázdniny rozptýlení jak po stránce fyzické, tak morální. Nejsem si však jistý, zda mi přivodily intelektuální hlad, protože já absorbuji neustále, to až k zažívacím poruchám. Ne, bohužel nebudu rozvádět toto téma, ukrutně cítím, co vše bude mé knize chybět. Nicméně, a navzdory bolestnému tušení nevyhnutelnosti mezer a nedokonalosti, tvoření mi působí radost. Ale Vy to znáte lépe než já.

Ne, drahý příteli, nepřivítám Vás ve funkci ředitele Francouzského institutu v Praze. Budete přivítán... hned třemi řediteli! Toužíte-li po tom. Já se

však tohoto vznešeného a nepostradatelného triumvirátu neúčastním. Zůstávám členem stáda podřízeného hlavnímu štábu. Jednou Vám tu strastiplnou šaškárnu budu vyprávět. Utěšuje mě pouze fakt, že mé ambice jsou jiného rázu. Bohužel však budu nucen – za dva až tři roky myslím – opustit Československo, což se mi nebude dělat s lehkým srdcem navzdory hořkostem, kterými jsem byl obklopován. Budu tu muset zanechat své přátele, kteří mi jsou nade vše nejdražší a k nimž patříte i Vy, jak dobře víte. Díky nim budou později mé vzpomínky na českou vlast mnohem libější.

Co mi píšete o Karlovi, nás všechny zarmoutilo. Pro lásku boží, jen ho drahý příteli nenuťte k žádným tělesným cvikům; po několik let teď musí vést zcela vegetativní život – zejména pak nyní, kdy prochází růstovou krizí (což připisuji rychlému růstu). Ujišťuji Vás, že taková je pravda.

Doufám, že se zotaví (myslím však, že to půjde pomalu – nenechávejte ho mnoho pracovat) a že se s Vámi opět shledáme v plném zdraví. My se na Vás rovněž velmi těšíme, vaše náklonnost je nám nade vše. Vyřídte, prosím, paní Vorovkové co nejsrdečnější pozdravy od mé ženy i ode mne.

Budte s pozdravem

D. Essertier

(158)

Paříž, 27. října 27

Drahý příteli,

zrovna jsem se chystal napsat, když jsem obdržel Váš dopis. Jsem rád, že už jste naprosto v pořádku a gratuluji Vám k úspěchu ve Varšavě. Co se mne týče, mám se – krátce řečeno – dobře. Během prázdnin jsem si odpočinul a pustil jsem se opět do práce, rozhodnutý pokračovat v cestě, kterou jsem vytyčil v knize *Formes inférieures*. V Lyonu se neoficiálně uvolnila katedra, o kterou jsem se přihlásil. Zdá se, že bych byl jmenován, kdyby se profesor, jenž měl odejít, nakonec nerozhodl zůstat. Stále jsem tedy volný. Mé „útočiště“ na Sorbonně je však skvělé a má kniha byla nedávno oceněna Akademií morálních a politických věd (jakmile bude tato zpráva oficiální, dám Vám vědět. Bylo by dobré šířit ji v pražských novinách, protože by to přispělo k lepšímu prodeji knihy). Shromáždil jsem několik pozitivních hodnocení mé práce, jichž si velmi vážím. V *La Revue de Métaphysique* vyšla velmi příznivá recenze, i když se nedomnívám, že by mne její autor skutečně pochopil. Když už zmiňuji recenze – v Praze a v Československu jsem rozdal velké množství výtisků, ale Váš „referát“ je jediný, o kterém vím. Byl byste tak laskav a zpravil mne o recenzích, na které narazíte? Můžete případně podnítit

kritiky schopné informovat o tomto díle – a také o mé druhé knize, *Psychologie et Sociologie*, jež je rovněž důležitá?

Poznámka 1. Dostávám se k větě z Vaší recenze, jež zarazila p. Bláhu.⁷⁵ Sama o sobě není nepřesná. Je zřejmé, že individualisté mohou v mé knize najít jisté argumenty. Rovněž je jasné, že pokud by mne někdo skutečně chtěl nějakým způsobem definovat, pojem individualista by víceméně vyhovoval. *Já však nechci být označen nějakou nálepkou.* Každé určení je negací, říká Spinoza. Pokud mne definují jako „individualistu“, popírají jeden důležitý aspekt mého myšlení. Pan Bláha tak má pravdu, když odmítá mé zařazení do skupiny individualistů. Pravdou je, že jsem především filosofem a kritikem. Tam, kde se objevuje nějaký extrém, reaguji odmítavě. Stavím se proti neměřenému sociologismu, jenž tvrdí, že společnost jako taková je tvůrcem všeho, a vyzdvihují zásadní roli myšlení, které se formuje v nitru neobyčejně silných osobností. Tato snaha je v mé knize zásadní. Někdy ji vyjadřuji s takovou vehemencí, že je možné zmýlit se v tom, co si skutečně myslím. Vyslovil jsem názor, že je společnost důležitá, ale nezdůraznil jsem to dostatečně, ani s dostatečnou razancí (vzhledem k tomu, že to nebyl hlavní cíl mé knihy). Neurčil jsem přesně ani uceleně podíl individuálního a kolektivního, ale přesto se domnívám, že jsem jej zmínil, především v předposledním paragrafu své knihy:

„Psychologická pravda nespočívá v izolovaných a statických prvcích, ale v celku a dění [...]. Psychologický ‚celek‘ by totiž nemohl být omezený individuálními limity. ‚Člověk jako celek‘ je sociální bytostí. Pravda o člověku nakonec spočívá v lidstvu [...].“ (s. 348)

Tyto řádky charakterizují můj skutečný postoj. Chci hledat „hlubokou jednotu lidských skutků, individuálních a kolektivních [...].“ (s. 347) Pokud bych chtěl zvolit nějaké motto pro své následující práce, pravděpodobně bych vybíral z právě citované pasáže.

⁷⁵ Vorovka publikoval recenzi na Essertierovu knihu *Les formes inférieures de l'explication* v *RF* (6, 1926–1927, č. 9, s. 298–300). V ní mj. uvedl, že každý zastánce individualismu si může z Essertierovy knihy vyvodit „závěry velmi nepříznivé všem kolektivistickým hnutím v lidské společnosti“. Této věty se chytil I. A. Bláha; citoval ji ve své recenzi Essertierova spisu *Psychologie et sociologie* (*ČM* 23, 1927, č. 7–8, s. 312–316) s polemickou poznámkou, že Vorovka promítl do Essertierova objektivního poznatku své subjektivní přání a že by měl rozlišovat mezi kolektivistickým prostředím a kolektivistickým hnutím. Vorovka svou odpověď na Bláhovy připomínky konzultoval s Essertierem a poté zaslal do *České mysli*, která ji spojila s další reakcí I. A. Bláhy a uveřejnila pod názvem Individualism a kolektivism v díle D. Essertiera (24, 1928, č. 1, s. 71–73).